

בס"ד, י"א ניסן תשפ"ב

טיפים לנבחנים - בבחינות הסמכה לרבנות

בשנים האחרונות עלה בשיעור ניכר מספר הנבחנים בבחינות הסמכה לרבנות, ועל כן ראיתי לנכון לשתף את הלומדים במספר עצות שיהיו להם לתועלת, כפי שהייתי מנחה את האברכים שלמדו אצלי לקראת בחינות הסמכה לרבנות.

טיפ א' - "אנו נעשה מלחמה כאילו אין שלום, ונעשה שלום כאילו אין מלחמה"

בזמנו לא עלינו היה מספר רב של פיגועים, וראש הממשלה דאז כמדומני שמעון פרס ז"ל אמר: "אנו נעשה מלחמה כאילו אין שלום, ונעשה שלום כאילו אין מלחמה", וכוונתו הייתה שהם ילחמו עד חורמה באותם מחבלים ושונאי ישראל, ומאידך ינסו לקדם יוזמת "שלום" [ולא שכותב שורות אלו נותן לגיטמציה ל"שלום" מדומה זה ואכמ"ל].

אמרתי לאברכים להבדיל בתקופת הלימוד יש שתי תקופות: תקופה ראשונה - לימוד תורה נטו, כאילו אין בחינה, ללמוד סעיף אחר סעיף, מהמקור בגמרא עד פסיקת ההלכה [שלא כאותם מקצרי דרכים שלומדים רק מספרי קיצורים, או שלומדים רק סעיפים ששאלו עליהם בבחינות הסמכה, וע"י כך תורתם נהית קרעים קרעים (וע"ע מש"כ בזה ב"עיקרי השולחן" ה' נדה עמ' 2 בסוף העמ' ד"ה מסקנת הדברים)].

תקופה שניה - היא סמוך לבחינה, שישקיע את כל כוחו להצלחה בבחינה, ויתמקד בעיקרי הדברים ולא בפרטים. ועצה טובה לכך שיקבע לעצמו תכנית לימוד וחזרות שבועיות ויומיות, ויעמוד באותה תכנית שקבע לעצמו [אף אם ישארו לו קושיות שלא הצליח לפותרם, כי עוד חזון למועד].

הנסיון מוכיח שעמידה בהצלחה בבחינה - נותנת ללומד ולאשתו סיפוק רב, וע"י כך יש לו תמריץ ללמוד עוד נושא ולהיבחן עליו, משא"כ כשיש חלילה כשילון, פעמים שהלומד מאוכזב מכך, ומרגיש איזה "נאבד" אני, ופעמים שאף אשתו מתוסכלת וטוענת "נתתי לך ללמוד, אז איך זה שנכשלת בבחינה...!?!".

לכן החכם עיניו בראשו - לתכנן מעוד מועד את לימודו, וה' הטוב יהיה בעזרו להצלחה, כי יגעת ומצאת תאמין! וראה עוד במאמר "טו"ב עצות לנבחנים", שהובא בכל ספרי "עיקרי השולחן" בחלק עיקרי מבחן השולחן, ובדבר חשיבות תרגול מבחנים בספרנו "מבחני הסמכה לרבנות" [עם למעלה מ-1000 מ"מ לתשובות], ה' איסור והיתר בהקדמה עמ' 1.

*****

טיפ ב' - משל העוגה

טיפ שני שרציתי לשתף את הלומדים, הוא משל העוגה, לדוגמא כשגב' שלומית מגישה לגב' רחל לטעום עוגה, רחל טועמת ואומרת, אני מרגישה שיש כאן קינמון, ואגוזים, וכו' וכו', הנמשל הוא הלומדים - אחר שהלומד טרח ולמד את המקורות בגמרא שיטות הראשונים, טור ובי"י, ומגיע לשו"ע - הוא צריך לנתח מה מכילה "העוגה", לדוגמא שדן א' - הוא מקור הגמ'

במסכת פלונית ואין מי שחולק על כך, אולם **דין ב'** – כוונת השו"ע לפסוק כרי"ף ורמב"ם, ואילו הרמ"א שחולק עליו פסק כרא"ש והתוס', **ודין ג'** – מקורו ברשב"א והוא מוסכם לכו"ע.

חשוב מאוד - ששלב זה יעשה ע"י חשיבה עצמית עם החברותא, עוד לפני עיון בפרשנים ונושאי כלים, ורק אח"כ לעיין בנושאי כלים [כמליצה שאומרים בלימוד הגמ' "קודם ראסי (תחילה מה אני מבין בראשי/בשכלי) ואח"כ רש"י"]. אין ספק שלימוד זה דורש זמן יותר, אך הנסיון מוכיח שע"י כך יתרגל ללמוד היטב ולנתח את הסוגיא על בוריה, והדבר יקל עליו לזכור את השיטות, ובעז"ה יצליח בלימודו.

*****

טיפ ג' - משל לפקח באוטובוס

משל לאוטובוס - היוצא מקרית שמונה [דרך טבריה, בית שאן וכו' עד] לירושלים. ומחיר נסיעה מק"ש לירושלים – הוא 50 ₪, ומטבריה לירושלים 40 ₪, ומבית שאן לירושלים 30 ₪ וכו', **ובאמצע הדרך עולה פקח - שתפקידו לוודא באיזה תחנה עלה כל נוסע**, ואם הוא שילם את המחיר שצריך. **הנמשל ללומד שהוא הפקח** [שלאחר לימוד המקורות בש"ס ובראשונים עד פסיקת ההלכה בשו"ע] - **שתפקידו לוודא באיזה שלב עלה אותו 'נוסע לאוטובוס'**, והיינו האם דין זה מקורו בש"ס, או ברמב"ם, או בתוס' וכיוצ"ב, ולצורך כך יוכל להיעזר בבאר הגולה, בהגר"א, וב"עיקרי השולחן", שם השתדלנו לציין את מקורו של כל דין, כשולחן ערוך עם מפה פרוסה וסכו"ם ואוכל המוכן לאכילה (כמשי"כ הגאון רבי יעקב פרץ שליט"א בהסכמתו לספרינו).

טיפ ד' - להתמקד בעיקרי הדברים

פעמים רבות שהלומד קשה עליו לזכור את כל הנלמד, ומאבד "ידי ורגליו" ב"ים ההלכה", לזכור את כל הדינים והשיטות השונות, ועצה טובה לכך היא **"עשה תורתך כללים ולא פרטים"**, כי **"תפסת מרובה לא תפסת"**, בשלב ראשון - סכם לעצמך בסיום הלימוד את הכללים החשובים שיש בסוגיא זו, ורק אח"כ התייחס לפרטים. לא לחינם קראנו לספרנו בשם **"עיקרי השולחן"**, ובכל סעיף הובא **עיקר הסעיף** והרחבה לסעיף, כי מטרתנו הייתה להתמקד בעיקרי הדברים, ולא להתפרס כי "מרוב עצים לא רואים את היער", ודווקא ההתמקדות בעיקר מסייעת לזכור את הדינים, ואידך זיל גמור.

*****

טיפ ה' - סימון השיטות המקלות והמחמירות

פעמים רבות בלימוד ההלכה ישנם מספר שיטות שקשה לזכורן. ודבר שסייע לי מאוד, הוא בכל סעיף לברר מי מקל ומי מחמיר, ולסמן לדוגמא בצבע כחול – את השיטה המקלה, ובצבע אדום – את השיטה המחמירה. הדבר מסייע לכך שבחזרה על הלימוד [אף אם זה אחר זמן רב] - הוא מזהה מיד שיש כאן ב' שיטות שונות, ומי מקל ומי מחמיר, וע"י כך גם זוכר את מסקנתה של כל שיטה. [וראה עוד בסימונים/אייקונים שאנו השתמשנו בהם בספרנו כדי להקל על הלומדים והם: סימון לשיטה המחמירה, סימון לשיטה המקלה].

*****

טיפים נוספים בעניין חזרות ושיטה לשינון וחזרה בעל פה - ראה בעיקרי השולחן הלי' נדה בהקדמה עמ' טו, ושם ב"ושננתם"

עמ' 475.

סדרת ספרי הלכה
שזכתה להסכמת גדולי הדור ולברכתם

עיקרי השולחן
PROJECT IKAREI HASHULCHAN

ikarei-hashulchan.com – ניתן להוריד מאתר עיקרי השולחן **קבצים נוספים לתועלת הלומדים**

ביקרא דאורייתא

והצלחה מרובה לכל היגעים בתורתו הקדושה

רה"ב בן ציון 24/8, ירושלים, 95423, טל: 02-65-141-96
דוא"ל: ikarei613@gmail.com

